

Zorunlu Ortaöğretim Uygulamasında Ortaya Çıkan Sorunlar
(Yasal Belgeleri Işığında Nitel Bir Analiz)**Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI**

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Ercan BAYSÜLEN

Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Uzmanı

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de kesintili 12 yıllık zorunlu eğitimin yasal metinlerdeki durumunun incelenmesidir. Bu amacı gerçekleştirmek için “Yasal belgeler ışığında zorunlu ortaöğretim uygulamasında ortaya çıkan sorunlar; örgün eğitime kayıt, devam, terk, mezuniyet yıl şartı ile açık liseye kayıt, devam, açık liseden terk ve mezuniyet bağlamında nelerdir?” sorusuna bir cevap verilmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenine bağlı olarak “belge tarama” tekniğinden yararlanılmıştır. 30 Mart 2012 tarihinde kabul edilen 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile öğrencilere Açık Lisede okuma şansı verilmiş ancak Açık lise sistemi ile örgün eğitimde kullanılan e-okul sistemi arasında entegrasyon kurulamadığı için bu durum Açık liseye devam eden öğrencilerin devamsızlık ve terk durumunun kontrol edilememesine neden olmuş dolayısıyla zorunlu eğitimin uygulanmasını sekteye uğratmıştır. 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesiyle beraber eğitim süreleri teorikte Avrupa standartlarına yaklaşmış ancak pratikte nitelik olarak yeterli düzeye ulaşmadığı görülmüştür.

Giriş

Zorunlu eğitim bireyin belli bir yaşa girince eğitime başlamasını zorunlu kılan, devletin vatandaşını almakla yükümlü kıldığı eğitimdir. Bütün modern devletlerde eğitim bir zorunluluk ve hak olarak düzenlenmiştir. Günümüzde hemen her ülkede zorunlu eğitim toplumsal bir kurum ve hizmet alanı olarak görülmekte; modern devlet tarafından bir kamu hizmeti olarak sunulmaktadır (Şişman, 2010). Birey her geçen gün bir adım daha içinde aktif rol aldığı topluma yararlı bir katılımla uyum sağlayabilmek adına bu eğitimi almak zorundadır. Bu eğitimi almayan bir birey, içinde yaşadığı toplum için birer potansiyel sorun olma niteliği taşıyacağı gibi kendisi de topluma uyum sağlayamayacağından huzursuz ve mutsuz olacaktır. Bu yüzden zorunlu eğitim hem bireyin kendisi hem de toplum için şarttır. 19. Yüzyılın ortalarından itibaren tartışılmaya başlayan zorunlu eğitim Birleşmiş Milletler’in 1948 yılında kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyanname’si’nin 26. maddesi uyarınca evrensellik kazanmıştır. Her bireyin öğrenim hakkının olduğunu belirten bu madde, eğitimin en azından ilk ve temel aşamalarında parasız olduğunu ve temel eğitimin mecburi olduğunu vurgulamaktadır.

Eğitimin hangi yaşta başlayacağı ne kadar süre devlet eliyle ve zorunlu devam edeceği her platformda tartışma konusu iken asgari müşterekte zorunlu eğitim yaşı olarak birçok ülkede kabul gören anlayış, lise eğitiminin de dahil olduğu çağ olarak düşünülmektedir. Türkiye’nin de içinde olduğu OECD ülkelerinde de bu durum bu şekliyle kabul edilmekte ve bu ülkeler, genç nüfusun daha fazla eğitim alması yönünde politikalar üretmektedir. Bu politikaların meydana getirdiği *zorunlu eğitim*, hukuki düzenlemelerle kişinin kendisinin ve ailesinin rızası dışında belirli dönemde belirli bir süre için verilir. Bu sayede toplumdaki her birey, modern toplum yapısına adapte olması için gerekli olduğu düşünülen bilgi ve becerilerle donatılmakta; uyması gereken davranış kuralları ile toplum içindeki yerini, hak, ödev ve sorumluluklarını öğrenmektedir (Meyer, 1977, 65). Bu bağlamda dünya genelinde 197 ülkenin 60’ında zorunlu eğitim süresi 8 yıl ve daha az süreler içerirken, 130’unda 9-12 yıl arası ve 7’sinde ise 13-14 yıldır (Güven, 2012).

Türkiye eğitimine “sistem” kavramını, 14 Haziran 1973’te kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu getirmiştir. Bu kanun 1973 yılına kadar eğitimdeki gelişmeleri ve Yüksek Planlama Kurulu’na geliştirilip Bakanlar Kurulu’na onaylanan stratejiyi esas alarak Türkiye Eğitim Sistemi’ni yasalaştırmıştır (Başaran, 1996). Yasalaşan eğitim sistemi anılan tarihten sonra çağın ve ülkenin şartlarına göre zaman zaman değişikliklere uğramıştır. Bu değişikliklerin en önemlilerinden biri de 30/3/2012 tarih ve 6287 sayılı kanunla kabul edilen ilköğretimden sonra ortaöğretime devam zorunluluğudur. 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimden 12 yıllık kesintili zorunlu eğitime geçiş ülke çapında çoğu kereler konuşulup tartışılrsa da ilk ciddi sinyaller, 01-05 Kasım 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilen 18. Milli Eğitim Şurası’nda ilköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması başlığı altındaki 2.maddede şu şekilde verilmiştir. “*Zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmelidir.*”

30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la beraber 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer, 2012 yılında bakanlığın, halkın kafasındaki sorulara cevap olması bakımından yayınladığı *12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular – Cevaplar* adlı kitapçığın giriş kısmında şöyle demiştir: “*Öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıklarını dikkate almayan sekiz yıllık kesintisiz eğitimle ülkemizin en önemli zenginliği olan genç nüfusu bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmanın mümkün olmadığından hareketle eğitim sistemimizde yeni bir yapılanmaya gidilmiştir. Kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen ve zorunlu eğitimi 12 yıla çıkaran kanunla eğitim sisteminde başlayan yeni dönemin iki temel amacından biri toplumun ortalama eğitim süresini yükseltmek, diğeri ise eğitim sisteminin bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlenmesidir.*”

Zorunlu eğitim uygulamasının yukarıda tanımlanan haliyle uygulanması ile ilgili belki uygulamanın yeni olması, belki yeterli ilginin olmaması belki de karşılaşılan sorunlarının dile getirilmemesi nedenleriyle yeterince ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Oysa Türkiye de çeşitli yasal belgeleri temelinde uygulamaya geçirilen 12 yıllık kesintili zorunlu eğitimin içinde, uygulamaya yansıyan birçok sorunsalı barındırdığı ortadadır.

Bu araştırmanın amacı Türkiye'de kesintili 12 yıllık zorunlu eğitimin yasal metinlerdeki durumunun incelenmesi yoluyla bu alanda literatür oluşturmaya katkı getirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için "Yasal belgeler ışığında zorunlu ortaöğretim uygulamasında ortaya çıkan sorunlar; örgün eğitime kayıt, devam, terk, mezuniyet yıl şartı ile açık liseye kayıt, devam, açık liseden terk ve mezuniyet bağlamında nelerdir?" sorusuna bir cevap verilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma desenine bağlı olarak "belge tarama" tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknik "mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak, sistemli incelenmesi" olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2004). Türkiye Cumhuriyeti Anayasasından başlanarak eğitime yönelik olan tüm kanun, kanun hükmünde kararname, yönetmelik genelge ve basın açıklamaları incelenmiştir. Bunların içinden zorunlu eğitimi içeren tüm yasal metinler bu makalenin belgelerini oluşturmuştur. Bu yasal belgeler: TC Anayasası, Türk Medeni Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na bağlı Açık Öğretim Lisesi ve Mesleki Açık Öğretim Liseleri ile Ortaöğretim Kurumları Yönetmelikleri, MEB 2011/40 Sayılı Genelgesi'dir.

Yasal belgelerin incelenmesi ile toplanan veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Örneğin Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin, Devam-Devamsızlık ve İlişik Kesme başlıklı 36. Maddesindeki "Okula devam zorunludur. Veliler, öğrencilerinin okula devamını sağlamakla yükümlüdürler. Milli Eğitim Temel Kanununun 26 ncı maddesi gereğince okul yöneticileri, millî eğitim müdürleri ve mahallî mülki idare amirleri öğrencilerin okula kayıt ve devamıyla ilgili gerekli tedbirleri alırlar." ifadesi bir veri olarak kabul edilmiş bu verilerin betimsel analiziyle okula devam etmeyen öğrencinin takibini yapmaktan sorumlu kişi ve mercilerin veliler, okul yöneticileri, millî eğitim müdürleri ve mahallî mülki idare amirleri olduğu tespitinde bulunulmuştur. Yasal belgelerin ilgili yerlerinde bu takibi yapacak kişilerin görevlerinin yasal olarak nerede başladığı ve nerede bittiği belirtilmemiştir. Böyle bir durumun uygulamadaki kişilerde kafa karışıklığı yaratacağı sonucuna ulaşılmıştır. Belgeler yasal dokümanlar olması itibarıyla geçerli ve güvenilir bir nitelik taşımaktadır.

Bulgular ve Yorum

14 Haziran 1973 tarihinde kabul edilen 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22. Maddesine göre mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter. Aynı kanunun 26. Maddesine göre ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.

30 Mart 2012 tarihinde kabul edilen 6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile ilköğretimler dört yıl süreli ve zorunlu ilkökul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumu olarak; ortaöğretimler ise ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumları olarak tanımlanır. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.

MEB'in 2012/20 sayılı 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar Genelgesinde de zorunlu eğitimin 4 yıl süreli ilkökul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsadığını, öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilkökul, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirileceği ifade edilmiştir.

Yasal metinlerde zorunlu ortaöğretim eğitimi *bu şekilde yer alırken* eğitiminin öğretim, yönetim ve işleyişe ilişkin usul ve esasları *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği* ile düzenlenmektedir.

1739 sayılı Kanun'un 26. maddesi "Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar." şeklindeyken 6287 sayılı Kanun ile "Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir." şeklinde değiştirilmiştir.

1739'un 22. ve 26. Maddelerine ve 2012/20 sayılı Bakanlık Genelgesi'ne göre ilköğretim dönemi olan 6-13 yaşını bitiren her öğrencinin 14 yaşından itibaren zorunlu örgün ve yaygın ortaöğretim eğitimine geçmek durumunda kalacağı, öğrencinin diploma alma şartının da bu örgün veya yaygın eğitimin bitirilmesi sonucunda gerçekleştirilebileceği anlaşılmaktadır. Yani ilgili kanun ve genelgede belirtildiğine göre; ortaöğretime geçtikten sonra bu eğitim iki şekilde devam ettirilebilir, bunlardan birincisi devam zorunluluğu olan *örgün eğitim*, diğeri de devam zorunluluğu olmayan *açık öğretim*'dir.

Örgün eğitime kayıt ve geçişler Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde belirtilen esaslara göre yapılır. Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 20. Maddesi ortaokul veya imam hatip ortaokulunu bitiren öğrencilerin ortaöğretime yerleştirmeye esas puanla veya yetenek puanıyla, tercihleri doğrultusunda, ortaöğretim kurumlarına yerleştirileceğini söyler. Bu ifadeye dayalı olarak Bakanlığın her yıl ülke genelinde yaptığı Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) sonrası her öğrenci kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda örgün bir ortaöğretim kurumunu seçmekte, kendi puanına göre okul belirleyememiş öğrenciler ise aynı yönetmeliğin 23. maddesine göre ikamet adreslerine uygun bir örgün eğitim kurumuna yerleştirilmektedir. Bu okullar da genellikle meslek liseleri olmaktadır. Akademik olarak başarı gösteremeyen ve akademik eğitim veren liselere yerleşemeyen öğrencilerin lise eğitiminde mesleki becerilerini geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Örgün eğitimin bir diğer alternatifi olarak ortaya çıkan Açık Öğretim Liselerine kayıt ve geçiş esasları da Açık Öğretim Lisesi veya Mesleki Açık Öğretim Liselerinin 2005 yılında yürürlüğe girmiş olan yönetmeliklerine uygun olarak yapılır. Açık Öğretim Lisesi program içeriği bakımından örgün eğitimdeki genel liselerin içerikleriyle aynı olmasına karşın, yapısı ve işleyişi bakımından diğer örgün eğitim kurumlarından farklı, kendine özgü ve merkezi nitelikli bir modeldir (AÖL, 2016).

1. Açık Ortaöğretime kayıt, devam ve mezuniyet sürecinde alınan “ücretler” ile ilgili sorunlar:

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, kayıt şartları başlığı altındaki 21. Maddede AÖL veya MAÖL'den ortaöğretime, ortaöğretimlerden de AÖL veya MAÖL okullarına nakillerin olabileceğine hükmetmiştir. Örneğin 8. Sınıfı tamamlayan öğrenciyi Bakanlık bir örgün ortaöğretim kurumuna yerleştirmekte; ancak öğrenci isterse yerleştiği okula gidip öğrenim durum belgesini almakta, sonrasında da AÖL veya MAÖL'e kaydını yaptırabilmektedir.

Açık öğretime kayıt için AÖL ve MAÖL Yönetmeliğinin 18. Maddesine göre ilköğretim/ortaokul diploması, tasdikname veya denklik belgesi; eğer öğrenci ara sınıflardan gelmişse not döküm çizelgesi istenir. Ayrıca kayıt ücretinin yatırıldığı banka dekontu da kayıt sırasında öğrenciden alınır. 2015-2016 eğitim öğretim yılının her kayıt dönemi için 20 TL olan kayıt ücretinin öğrenci tarafından AÖL-MAÖL banka hesabına yatırılması gerekmektedir. Bu durum TC Anayasasının 42. Maddesinde belirtilen kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz ilkesine ters düşmektedir. Ayrıca MEB'in 20/07/2011 tarih ve 2011/40 sayılı Genelgesinde örgün eğitim kurumlarında kayıt ve kabullerde ve diploma verilirken hiçbir ad altında para alınamayacağı ifade edilmişken AÖL ve MAÖL'e kayıt şartları arasında kayıt ücretinin yönetmelikle ortaya konulmuş olması zorunlu eğitim anlayışıyla çelişmektedir. AÖL'e veya MAÖL'e kayıt için gereken ücretin öğrenci tarafından karşılanamaması durumunda öğrenci kaydını yaptıramamakta ve zorunlu eğitim çağındayken sistem dışında kalmaktadır. AÖL'de, örgün ortaöğretimdeki gibi mezuniyete kadar bir süreklilik bulunmamaktadır. Kaydını yenilemeyen öğrenci durumuna göre silik ya da donuk kabul edilmekte ve sınavlara alınmamaktadır. Dolayısıyla öğrenci eğer her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen kayıt ücretini yatırmaz veya belirtilen tarihlerde kaydını yenilemez ise sınavlara girememekte ve eğitimi kesintiye uğramaktadır. Öğrencinin okuması için Devletin bu konuda herhangi bir çabası bulunmamakta tamamen öğrencinin keyfine ya da çabasına bırakılmaktadır. Benzer durum mezuniyet için de söz konusudur. Açık öğretimden mezuniyet için AÖL ve MAÖL Yönetmeliğinin 35. Maddesine göre mezun olan öğrencilerden diploma harcı alınırken Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 69/2 maddesine göre örgün eğitimden mezun olan öğrencilerin diplomaları harca tabi değildir.

2. Örgün ve yaygın eğitimdeki öğrencilere tasdikname verilmesinden kaynaklanan sorunlar:**2.1. Öğrenci örgün eğitimde iki yıl başarısız sayılırsa okul ile ilişkisi kesilir:**

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre herhangi bir örgün ortaöğretim kurumuna yerleşen öğrencinin yıl içinde başarılı sayılma koşullarından birincisi okula devam etme, diğeri de ders başarısıdır. Bu Yönetmeliğin Sınıf Tekrarı ve Öğrenim Hakkı başlığı altındaki 59. Maddesinde “Doğrudan, yılsonu başarı puanıyla veya sorumlu olarak sınıf geçemeyenlerle devamsızlık nedeniyle başarısız sayılanlar sınıf tekrar eder. Öğrenim süresi içinde ikinci defa sınıf tekrarı durumuna düşen öğrencilerin ders yılı sonunda okulla ilişkisi kesilerek Açık Öğretim Lisesine veya Mesleki Açık Öğretim Lisesine kayıtları yapılır.” denmektedir; ancak örgün eğitim sisteminde kullanılan e-okul sisteminde böyle bir modül bulunmamaktadır. Yani örgün eğitim kurumları ile AÖL ve MAÖL arasında alt yapı entegrasyonun olmaması nedeniyle öğrencinin örgün eğitimden açık liseye geçişi, kişinin başvurusu ile mümkün olabilmektedir. Örneğin örgün öğretimden ilişkisi kesilen bir öğrencinin AÖL veya MAÖL'e kaydının gerçekleştirilmesi için, öğrenci örgün eğitimden tasdiknamesini şahsen alarak doğrudan Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüklerine gitmesi ve kaydını yaptırmaması gerekmektedir. Kişinin AÖL ya da MAÖL'e başvurması durumunda ise örgün eğitim kurumlarının e-okul sisteminde otomatik olarak “örgün eğitim dışına çıktı (kendi isteği ile)” ibaresi yer almakta ve öğrencinin öğrencilik durumu düşürülmektedir. Dolayısıyla öğrenci henüz zorunlu eğitim çağındayken 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlamadan sistem dışı kalmaktadır.

2.2. Öğrenci örgün eğitim kurumunda iken evlenirse okul ile ilişkisi kesilir.

Yine ortaöğretim kurumlarına kayıt ve devam için aranan şartlarda Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 21. Maddesi “Evli olanların kayıtları yapılmaz, öğrenci iken evlenenlerin okulla ilişkisi kesilerek kayıtları e-okul üzerinden AÖL'e veya MAÖL'e gönderilir.” şeklindedir. Medeni Kanun'un 124. maddesine göre ise hakim kararıyla 16 yaşını doldurmuş bireyin evliliğine onay verilebilmektedir. Evlenen öğrenci, yukarıda işaret edildiği gibi kendi isteğiyle AÖL'e veya MAÖL'e kayıt yaptırsa eğitimi sürdürebilmekte ancak istemezse eğitimi sonlandırabilmektedir. Dolayısıyla öğrenci evlenerek yine zorunlu eğitim kapsamından çıkabilmektedir.

2.3. Öğrenci örgün eğitim ve AÖL/MAÖL sistemleri arasındaki altyapı eksikliği nedeniyle herhangi bir taraftan diğerine geçmek için gerekli öğrenim belgesini (tasdikname) alıp hiçbir tarafa kayıt yaptırmayabilir.

AÖL/MAÖL ve e okul sistemleri arasında entegrasyon olmadığı için öğrenci, örgün ortaöğretime geçmek üzere AÖL veya MAÖL'den tasdiknamesini alıp yine eğitimine son verebilir. İki sistem arasında alt yapı bağlantısı olmamasından ve iki tarafa yapılacak kayıtların kişisel başvuruyla gerçekleştirilmesinden kaynaklı bu durum zorunlu eğitim kavramını sakatlamaktadır.

3. Örgün ve yaygın eğitimde öğrencilerin devamsızlık ve okul terklerini engelleyecek yaptırımların olmamasından kaynaklanan sorunlar:

6287 sayılı Kanunla 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesiyle beraber, bu çağdaki öğrencilerin zorunlu ortaöğretim eğitimine katılımının sağlanması konusunda takibi yapacak yetkili merciler ve bu mercilerin uygulayacağı yaptırımları içeren yasal düzenlemelerin olması beklenmektedir. Çünkü 222 sayılı İlköğretim Kanunu'nda ilköğretim öğrencilerinin okula devamına yönelik devletin ve velinin sorumluluklarına işaret edilmiştir. Bu kanunun 6. bölümünün 52. 53. 54. 55. 56. 58. 59. maddelerinde öğrencinin zorunlu temel eğitime gönderilmemesi durumunda bürokratik takibinin kim tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu maddelerde velinin veya vasinin sorumlulukları, öğrencinin zorunlu temel eğitime gönderilmemesi durumunda velinin veya vasinin karşılaştacağı maddi yaptırımların miktarı, uygulanacak cezai işlemlerdeki esaslar ve bu konuyla ilgili üçüncü şahısların bilgi saklaması durumunda karşılaştacağı yaptırımlar açıkça ortaya konulmuştur. 6287 sayılı Kanun ile Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin, Devam-Devamsızlık ve İlişik Kesme başlıklı 36. maddesi okula devamın zorunlu olduğu, velilerin öğrencilerin okula devamını sağlamakla yükümlülüklerinin bulunduğu, okula devamda yöneticilerinin, milli eğitim müdürlerinin ve mahalli mülki idare amirlerinin öğrencilerin okula kayıt ve devamıyla ilgili tedbir almaları şeklinde değiştirilmiştir. Ancak 222

sayılı yasada belirtildiği gibi, ilgili kişi ve birimlerin yapması gerekenler, bu duruma uymayan kişilerin karşılaşacağı yaptırımlar açık ve net şekilde ortaya konmamıştır. Bu nedenle 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki 26. Maddeye atıfta bulunan bu maddenin ortaöğretimin zorunlu olduğunu bildirmekten öte bir görevi bulunmamaktadır. Yani ortaöğretimin zorunlu olduğu ifadesinin dışında ne 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ne Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde ne de başka bir yasal metinde ortaöğretim düzeyindeki eğitimde vatandaş-devlet arasındaki yasal sorumluluklar net olarak çizilmemiştir. 2015 yılı AB İlerleme raporunda da bu durum “*Okula devamsızlık yüksektir ve tutarlı bir şekilde izlenmemektedir. Özellikle okul terkleri konusunda olma üzere toplumsal cinsiyet farklılığı önemli düzeyde seyretmeye devam etmektedir.*” şeklinde eleştirilmiştir (AB Bakanlığı, 2015).

Oluşan yasal boşluk nedeniyle zorunlu eğitimde olması gereken çağ nüfusunun eğitime devam durumu istatikselsel olarak incelendiğinde, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı sonunda 1.205.507 öğrenci 8 yıllık ilköğretimden mezun olmuş, ortaöğretime kayıt yaptırmak zorunlu olmasına rağmen 1.135.727 öğrenci liselere kayıt yaptırmıştır.

Tablo 1. Türkiye’de eğitimin örgün eğitimdeki istatistiki durumu

Yıl	8.sınıf mezun öğrenci sayısı	Resmi ve Özel Örgün eğitime kayıt yaptıran öğrenci sayısı	Ortaöğretime geçiş oranı (Brüt) %	Ortaöğretime geçiş oranı(Net) %	Fark
2011	1.226.473	1.038.965	84,7	67,37	187.508
2012	1.252.147	1.128.557	90,1	70,06	123.590
2013	1.205.507	1.135.727	94,2	76,65	69.780
2014	1.275.541	1.208.611	94,7	79,37	66.930
2015	1.366.138	1.107.966	81,1	79,79	258.172

Kaynak: MEB istatistikleri

Tablo 1’e göre zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasından sonraki yıllarda bu çağ nüfusunun okullaşma oranı bir miktar arttırılmış ancak 4. yılında dahi %80’e bile ulaşamamıştır. 2012 sonrasında liseye kayıt yaptırmayan öğrenci sayısında düşüş gözlenmiş ancak 2015 yılında bu fark 2011 yılından da fazladır. 2015 yılı için bu fark 258.172 olarak belirtilmiştir.

Tablo 2. Örgün eğitimdeki öğrenci sayıları

Yıl	8.Sınıftan mezun olan	Resmi ve Özel Örgün liselere kayıt yaptıran	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf
2011	1.226.473	1.038.965	928.915 (2012)	868.778 (2013)	839.738 (2014)
2012	1.252.147	1.128.557	997.487 (2013)	937.240 (2014)	914.624 (2015)
2013	1.205.507	1.135.727	1.050.904 (2014)	947.888 (2015)	
2014	1.275.541	1.208.611	1.036.959 (2015)		
2015	1.366.138	1.107.966			

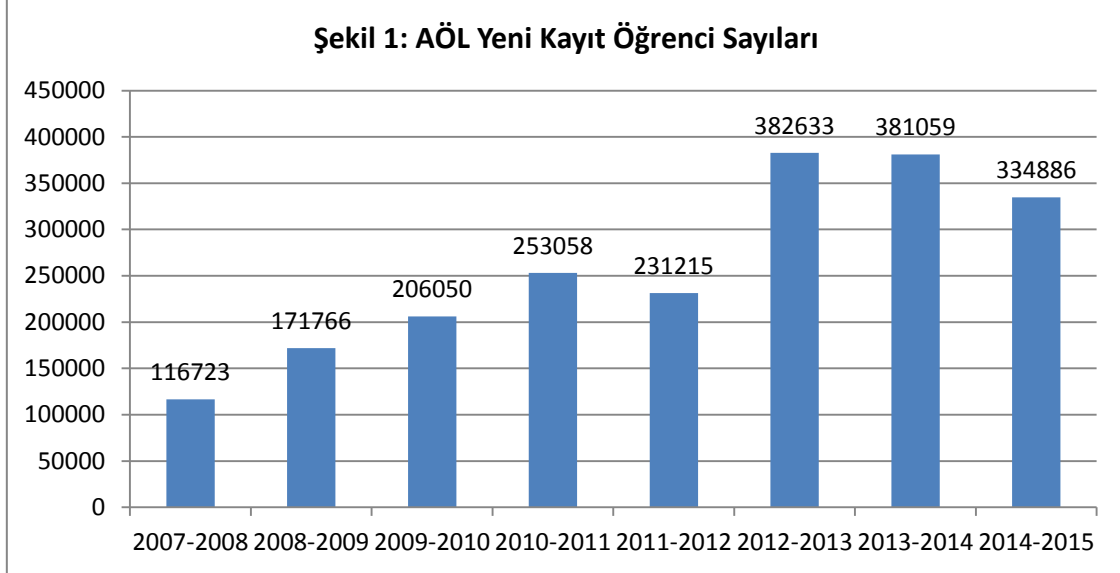
Kaynak: MEB istatistikleri

Tablo 2.’de 10. 11. ve 12 sınıf düzeylerinde de öğrenci sayılarının sürekli düşüş gösterdiği görülmektedir. Örneğin 2012 yılında 1.128.557 olan 9. sınıf öğrenci sayısı her bir üst öğrenim düzeyinde biraz daha düşüş göstermiş ve 12. sınıfa ulaşan öğrenci sayısı 914.624 olmuştur. Burada da zorunlu eğitimde okul terklerinin engellenemediği açıkça görülmektedir.

Bu öğrencilerin bazıları AÖL’ye kayıt yaptırmış olabilir ancak bu öğrencilerin tamamı AÖL’ye kayıt yaptırmış olsa bile zorunlu eğitim sistemi içinde oldukları söylenemez. Çünkü AÖL’nin örgün eğitimden tamamen farklı bir yapısı bulunmaktadır. Öğrenci AÖL’ye geçtikten sonra

öğrenimini tamamlayıp tamamlamadığı belirsizdir. Takibi yapılmamaktadır. Dolayısıyla AÖL zorunlu eğitimin bir parçası ya da alternatifi olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

Örneğin MAÖL'e 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında 19 yaş altı yeni kayıt öğrenci sayısı toplam 52.728 iken 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı 1. Döneminde 59.969'a yükselmiştir. Benzer şekilde Şekil 1'de görüldüğü gibi özellikle 2007-2008 öğretim yılından sonra AÖL'ye yeni kayıt olan öğrenci sayısında sürekli bir artış görülmektedir. Fakat zorunlu eğitime geçilen 2012-2013 öğretim yılındaki artış, diğer yıllardaki artış oranlarından daha fazladır. Buna göre; AÖL'nin, zorunlu eğitimden kaçış yolu olarak görüldüğü söylenebilir.

*(Kaynak :MEB AÖL, 2016)

Oysa dünya ülkelerindeki zorunlu eğitim uygulamalarına bakıldığında; ABD'de, 12 yıllık zorunlu eğitim uygulanmaktadır ve okula devamsızlık yapan öğrencilerin velilerine mahkeme ücreti hariç 20 ila 1500 dolar arası para cezası ya da hapis cezası uygulamaktadır (Popovich, 2014). Colorado eyaletinde ise okula devam etmeme davranışı öğrenciden kaynaklanıyor ise ilgili memur öğrenciyi okula gitmeye zorlamakta, ayağına takip kelepçesi takma, ev hapsi gibi ek cezalar uygulamaktadır. Öğrencinin okula devamını sağlamakta velilerin ihmali tespit edilirse aileler de mahkeme tarafından cezalandırılmakta ve çocuk aileden uzaklaştırılmaktadır (Colorado Compulsory Education Laws, 2016). Almanya'da zorunlu eğitim 12 yıldır. İlk dokuz yıl öğrenciler hafta içi her gün okula devam etmek zorundadırlar. Kalan üç yılda ise sonraki izleyecekleri öğretim hayatına bağlı olarak yarı zamanlı okula devam zorunlulukları olabilir. Almanya'da eğitim zorunluluğunu ciddiye almayan öğrenciler polis zoruyla okula götürülmekte, ebeveynlere 1000 €'ya varan para cezası, çok daha ağır durumlarda ise hapis cezası verilebilmektedir. Eğitim sorumluluğunu yerine getirmekten kaçınan gençlere de para cezası yerine sosyal çalışma cezası verilmesi tercih edilmektedir. Çocuklarının eğitim haklarını engelleyen veya yerine getirmeyen ebeveynlere para veya hapis cezası kimi zamanda velayetin alınmasına giden cezalar da verilmesi mümkündür (Thüringer Schulgesetz, 2015). İtalya'da da zorunlu eğitimin süresi 10 yıl olarak uygulanmaktadır ve 16 yaşını dolduran ve örgün eğitime devam etmeyen öğrenciler 18 yaşına kadar mesleki eğitim görmektedir. İngiltere'de ise örgün eğitim sistemi, 3-5 yaş arası çocukların devam ettiği okul öncesi eğitim, 5-11 yaş arasındaki çocukların devam ettiği 6 yıllık ilköğretim, 11-16 yaş grubunun devam ettiği ortaöğretim birinci kademesi ve 16-18 yaş grubunun devam ettiği genel ve mesleki eğitimin verildiği ortaöğretim ikinci kademesini kapsamaktadır (Eurydice, 2015). Bu Avrupa ülkelerinde de benzer yaptırımlar bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

6287 sayılı Kanundaki düzenlemeler toplumu geleceğe hazırlamak, bireylerin eğitim sisteminde geçirdikleri süreleri arttırarak toplumu çağın kalite sıralarına getirmek amacıyla düzenlenmiş ancak ortaokuldan sonra okul terkinin engelleyecek ciddi yaptırımlar konulmamıştır. Açık lise sistemi ile örgün eğitimde kullanılan e-okul sistemi arasında entegrasyon sorunlarının olması bu alanda devlet takibi konusunda bir boşluk oluşturmuştur. Yani 12 yıllık zorunlu eğitimin gereği olarak ortaokuldan sonra tüm öğrenciler bir ortaöğretim kurumuna yerleştirilmektedir. Ancak ilk olarak lise öğretiminde devamsızlık yapan öğrencinin takibini yapacak yetkili birimler tam olarak belirtilmediği için öğrenci yerleştirildiği okula isterse hiçbir zaman gitmeyebilmektedir.

Devamsızlıktan veya başarısızlıktan dolayı iki yıl sınıf tekrarı yapan öğrencinin örgün ortaöğretimden kaydı silinmekte ancak Açık liseye otomasyon şeklinde gönderilmemektedir, dolayısıyla bu öğrenciler zorunlu lise eğitimini tamamlayamamaktadır.

Liseye başlar başlamaz öğrenci, kaydını Açık liseye alabilmekte, isterse Açık liseye hiçbir şekilde devam etmeden öğrenim hayatını sonlandırabilmektedir. Burada da herhangi bir yaptırım da bulunmamaktadır. Kaydını Açık liseye almış çağ yaşındaki öğrencinin daha sonra tasdiknamesini ilgili kurumdaki isteme hakkının yönetmelik gereği olabildiği ve bu öğrencinin öğrenimini sonlandırmasında herhangi bir kısıtlamanın olmadığı da görülmektedir. Güven (2012) de "açık öğretim" uygulaması ile çok sayıda çocuğun örgün eğitimden uzaklaşacağını vurgulamıştır.

Medeni Kanun'una göre 16 yaşını doldurmuş ve hakim kararıyla evliliğine müsaade edilmiş öğrencinin öğrenim hayatı da sonlanabilmektedir.

Örgün eğitimden açık öğretime geçmek zorunda kalan çağ nüfus yaşındaki öğrencinin şu an için 20 TL olan açık öğretim ücretini yatırmaması halinde kaydının yapılmaması ve sınavlara alınmaması hem sosyal devlet anlayışına hem de ilgili kanun, yönetmelik ve bakanlık genelgeleriyle uyusmamaktadır.

12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesiyle beraber eğitim süreleri Avrupa standartlarına yaklaşmış, okullaşma oranlarında daha fazla ilerleme kaydedilmesi sağlanmıştır. Ancak nitelik olarak yeterli düzeye ulaşmadığı, kız öğrenciler başta olmak üzere eğitime katılımın tüm düzeylerde artırılması ve okul terklerinin azaltılmasına yönelik etkili stratejilerin oluşturulması gerektiği AB raporlarında da yer almıştır (AB Bakanlığı, 2015).

Bu sonuçlara bağlı olarak; Açık öğretime kayıt örgün eğitimde olduğu gibi ücretsiz olmalıdır. Örgün eğitim kapsamında bulunan öğrencinin tasdiknamesi hiçbir suretle kesilmemelidir. Devamsızlıktan veya başarısızlıktan dolayı iki yıl sınıf tekrarı yapan öğrencinin kaydı Açık liseye doğrudan e-okul sistemi üzerinden gönderilmelidir. Zorunlu haller dışında (sürekli hastalık, başarısızlık gibi) öğrenci ortaokuldan sonra Açık liseye kayıt yaptırmamalıdır. Zorunlu eğitim çağındaki öğrencilerin evlilik akdi ile öğrenimlerini sonlandırmaları engellenmelidir. Lise öğretiminde devamsızlık yapan öğrencinin takibini yapacak yetkili birimler yönetmelikler yerine 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda olduğu gibi kanunla tam olarak güvence altına alınmalıdır ayrıca yaptırımlar da bu kanunda belirtilmelidir. Çocuklarının eğitim haklarını engelleyen veya yerine getirmeyen ebeveynlere para veya hapis cezası kimi zamanda velayetin alınmasına giden cezalar da verilmelidir. Okula devam etmeme davranışı öğrenciden kaynaklanıyor ise öğrenciye de yaptırımlar uygulanmalıdır.

Diğer yandan araştırmacılar, bu araştırmada kullanılan yöntemin dışında farklı yöntemlerle sorunları ortaya koymaya çalışabilirler. Ayrıca, gelişmiş ülkelerdeki zorunlu eğitim uygulamaları ve okul terklerine karşı alınan önlemlerin neler olduğunu araştırabilirler. Zorunlu eğitim çağındaki olan ve AÖL'yi tercih eden öğrencilerin tercih sebeplerinin neler olduğunu veya zorunlu eğitim dışına çıkmaların yoğun olarak yaşandığı şehir veya bölgeleri, Örgün ortaöğretim ile AÖL başarılarını karşılaştıran araştırmalar yapabilirler.

Kaynakça

- AÖL, (2016). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Açık Öğretim Lisesi, Resmi Web Sitesi, Erişim tarihi: 20.01.2016, <http://www.aol.meb.gov.tr/sayfaoku.php?id=1>
- AB Bakanlığı, (2015). Avrupa Birliği Komisyonu tarafından yayımlanan 2015 yılı Türkiye Raporu, (1. Baskı), Ankara: Ofset Fotomat Matbaacılık.
- Aydın, S. (2006). Avrupa Birliği Ülkelerinde Ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Başaran, P. D. (1996). Türkiye Eğitim Sistemi. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Colorado Compulsory Education Laws, (2016). Erişim tarihi:28 Nisan 2016, <http://statelaws.findlaw.com/colorado-law/colorado-compulsory-education-laws.html>
- Campoy, R. (2005). Case Study Analysis in the Classroom: Becoming A Reflective Teacher, Sage Publications.
- Eğitim Sen, (2014). 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Eğitimin Durumu Raporu.
- Eurydice, (2015). Compulsory Education in Europe 2015/16, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, Erişim tarihi: 20.04.2016 <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/9/9c/193EN.pdf> .
- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı = Reform mu? İlköğretim Online, 11(3), 556-577.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi, (13. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB, (1973). 14/6/1973 Tarih, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.
- MEB, (2005). Açık Öğretim Lisesi Yönetmeliği. RG: 14.12.2005/26023.
- MEB, (2010). 18. Millî Eğitim Şurası.
- MEB, (2011). 2011/40 Sayılı Genelge, Öğrenci Kayıt ve Kabullerinde ve Diploma Karşılığı Bağış Alınmaması, Erişim tarihi: 08.05.2016, <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2011/mub/ogrencikayit2011.pdf>
- MEB, (2012). 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Sayı: 28261.
- MEB, (2012). 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar, Genelge, 2012/20. Erişim tarihi: 01.03.2016, <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf>
- MEB, (2012). 12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular – Cevaplar Kitapçığı.
- MEB, (2013). Ortaöğretim İzleme ve değerlendirme Raporu 2013, Erişim tarihi: 03.01.2016, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/14013735_ortaretimrapor2013.pdf
- MEB, (2016). Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2015-2016, Erişim tarihi: 20 Nisan 2016, <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>
- MEB AÖL, (2016). Açık Öğretim Lisesi Resmi Web Sayfası

- Meyer, J. W. (1977). "The Effects of Education as an Institution", American Journal of Sociology. Volume 82, Sayı. 1, 1977, s. 55-77.
- Öztürk, H. (2001). Belçika ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Popovich, N. (2014). Do US laws that punish parents for truancy keep their kids in school?, Erişim tarihi: 12.04.2016, <http://www.theguardian.com/education/2014/jun/23/-sp-school-truancy-fines-jail-parents-punishment-children>
- Stake, R.E. (2000). "Case studies", Handbook of Qualitative Research, (Ed. Denzin ve Lincoln) 2. basım, Sage Publications.
- Şişman, M. (2010). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Tezcan, M. (1985). Eğitim Sosyolojisi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları, s. 65-69.
- Thüringer Schulgesetz (Thüringer okul kanunu), 2015, Erişim tarihi: 29.04.2016, <http://apps.thueringen.de/de/publikationen/pic/pubdownload1230.pdf>
- T. C. Anayasası, (1982). Erişim tarihi: 08.04.2016, https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf
- Türk Medeni Kanunu, (2001). Erişim tarihi: 12.04.2016, www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf
- UNESCO. (2011). Global Education Digest 2011 Comparing Education Statistics Across the World. UNESCO Institute for Statistics, Canada.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Genişletilmiş 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Worsley, P. (1976). Introduction to Sociology, Middlesex: Penguin Education.

IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE
PROCEEDINGS

“Gelecekle Yüzleşmek: Eğitimde Roller ve Sorumluluklar”

31 Mayıs-3 Haziran 2016
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

31 May-3 June 2016
Muğla Sıtkı Koçman University

EJER

**IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS**

BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE PROCEEDINGS

31 Mayıs-3 Haziran 2016

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

31 May-3 June 2016

Muğla Sıtkı Koçman University

ANI YAYINCILIK

ANKARA

IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCONGRESS 2016 BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE PROCEEDINGS

Anı Yayıncılık

Kızılırmak Sokak 10/A

Bakanlıklar / Ankara

Basım tarihi : 15 Kasım 2016

Tel : 0 312 425 81 50 pbx

Fax : 0 312 425 81 11

info @aniyayincilik.com.tr

ejercongress2016gmail.com

www.http://.aniyayincilik.com.tr

ISBN: 978-605-140-127-1

İÇİNDEKİLER

Öğretim Tasarımı Çalışmalarının İçerik Analizi: ADDIE Modeli Örnekleme	12
Etnokültürel Empati ve Temel Empati Farklı Yapılar: Cinsiyet, Etnik, Dinsel/Mezhep ve Politik Farklılıklar	20
Ortaokullarda Görevli Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Derslerinde Drama Yöntemini Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesi	27
Şarkılarla Dil Öğretimi İşleniş Sürecinde Kontrol ve Geçiş Kavramlarıyla 5D Yaklaşımı	31
Müzik Öğretiminde Etkinlik Temelli İşleniş Sürecinde Yeni Yaklaşımlar ile 5 Öğretim Modülü Önerisi	42
Müzik Öğretiminde Kuramdan Uygulamaya Yedi Eldivenli Dinleme/Çalma/Söyleme Tekniği	53
Örgütsel Adalet Ölçeğinin Güvenirlilik Genelleme Çalışması: Bir meta-analiz	67
Maslach Tükenmişlik Ölçeği Güvenirlilik Genelleme Çalışması: Bir meta-analiz	76
Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Becerilerinden "Öğretimin Yönetimi" Ne İlişkin Yeterlikleri Hakkındaki Görüşleri	84
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Turizm Sektöründe Kalma Eğilimlerine Etkisi: Ortaca MYO Örneği	90
Turizm Rehberliği Bölümü Öğrencilerinin Kültürel Zekâ Seviyelerinin Sektörde Kalma Eğilimleri Üzerindeki Etkisi	100
Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler Hakkındaki Görüşleri: Geçmişe Bir Bakış	109
Göç İle Gelen Şiddete Uğrayan Çocukların Kendilerine Ailelerine Yönelik Algıları	115
Güzel Sanatlarda Seramik Sanatı Eğitiminde «Geçicilik» ve «Kalıcılık» Kavramlarının Tartışılması	121
Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Eğitsel İnternet Kullanımı ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	126
Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	134
Değerler ve İnsan Davranışı	142
Öğretmen Adaylarının Eğitim-Öğretime İlişkin Felsefi Düşünceleri: Boylamsal Bir Çalışma	146
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme İle Yanal Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler	150
Öğrencilerin Sunu Performanslarına Ait Puanlama Güvenirliklerinin Üç-Yüzeyle Genellenebilirlik Teorisi ve Rasch Ölçme Modeliyle Karşılaştırılması	156
Professional Identities of Pre-service First and Second Language Teachers	164
Pre-service EFL Teachers' Grapple with Movies: Centering Cultures and Cross-cultural Comparisons	170
Türkçe Söz Varlığı Öğretiminde Bağlam Algısı ve Türkçe Öğretim Programları (2006 ve 2015)	176
5-6 Yaş Grubu Çocukların Akran İlişkilerinin Sosyal Problem Çözme Becerisi Açısından İncelenmesi	180
Anne ve Babaların Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargılarının Belirlenmesi	187
Grafik Tasarım Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Öğrenci Odaklı Eğitim Yaklaşımları	192
Arttırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Sınıf Öğretmenlerine Tanıtılması ve Derslerde Kullanımı İle İlgili Görüşleri	198
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Atasözlerinin Kullanımı: Örnek Ders Planı	207
Eğitimde Başarıyı Etkileyen Mikro Ekonomik Faktörler: Ygs Nazilli Örneği	213
Öğretmen Adaylarının Ölçme Aracı Tercihlerinin İncelenmesi	220
Üniversitelerde Yüksek Lisans ve Doktora Programına Kayıtlı Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	227
Okul Öncesi Dönem Çocukların Sosyal ve Duyusal Gelişim Özelliklerinin Müzik Etkinlikleri Açısından İncelenmesi	233
Annelerin Sosyal Davranış Denetimleri İle 60-72 Aylık Çocukların Benlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	239
Farklı Mesleklerde Çalışanların Öğretmenlik Mesleğini Tercih Motivasyonları	246
5İ Derslerini Eşzamanlı Uzaktan ve Örgün Eğitimle Alan Öğrencilerin Akademik Başarılarının İncelenmesi	252
Öğretmen Adaylarının Düşünme Stillерinin Anne-Baba Eğitim Düzeyi Ve Meslek Değişkenleri Açısından İncelenmesi	259
İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeğinin Öğretmen ve Öğretmen Adayları için Türkçe'ye Uyarlanması	274
İş-Aile Çatışmasının Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisinde İş Doyumunun Aracı Rolü	280
Ortaokul Öğrencilerinin Duyusal Zekâ ve Akademik Özyeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Adana İli Örneği)	286
İlkokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi	291
Öğretmen Adaylarının Düşünme Türlerine İlişkin Bilgi Düzeyleri: Bir Durum Saptaması	300
Nasıl Bir Türkçe Eğitimi? –Bir Eğitim Durumu Örneği-	304
Arapça-Türkçe ve Türkçe-Arapça Çeviri Eğitiminde Kullanılan Çeviri Teknolojileri ve Bu Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik	

Öğrenci Görüşleri.....	311
Dershanelerin Kapatılma Süreci: Kolektif Bir Durum Çalışması	320
The Contributions of Collaborative Teacher Development Tools to Student Teachers' Growth.....	328
Ekolojik Zekânın Keşfine doğru -- Yeni Bir Çevre Bilincinin Öğretmen Adayları Örneğinde Ölçülmesi	334
Öğretmen Adaylarının Kendilerinde Geliştirdikleri Öğretmen Kimliğinin İncelenmesi	343
Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Öğrenme Kuramına İlişkin Bilişsel Farkındalığının Belirlenmesi	354
Bazı Geometrik Şekillerdeki Yüksekliğin Belirlenmesinde Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Bilgileri	360
İlkokul Dördüncü Sınıfa Devam Eden Çocuklarda Akran Zorbalığının İncelenmesi	367
Pedagojik Formasyon Tarih Bölümü Öğrencilerinin İmgelerindeki Okul ve Sınıf Ortamı	373
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının ve Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Tutum ve İnançlarının İncelenmesi	378
Fen Öğretiminde Argümantasyon Yönteminin Kullanılmasının Akademik Başarı, Bilimsel Süreç ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi.....	387
Lise Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Okulu Uygulamalarına Yönelik Görüşleri	393
Kıdemli Sınıf Öğretmenlerinin Değişen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Bakışı	399
Toplumsal Sorumluluk Projeleri İçinde Yetişkinlere Yönelik Resim Sanatı (Açık Alanda) Eğitimi	411
Matematik Bölümü Formasyon Öğrencilerinin PAB Değerlendirilmesi.....	415
Encouraging Life Career Development of Students at Yozgat Police Vocational College*	419
Değişen Babalık Rollerini Bağlamında Baba-Çocuk İlişkinde Söylem.....	424
Okullarda Yaşanan Önemli Yönetim Sorunları ve Bunların Çözümlerinin Katılımcı Bir Şekilde Belirlenmesi	429
Lise Öğrencilerinin Akademik Başarısının Kestiricisi Olarak Akademik Dayanıklılık Ebeveyn Başarı Baskısı ve Desteği	438
Türkiye ve Japonya'da İlköğretim Düzeyinde Görülen Okul Devamsızlığını Önleyici Tedbirlerin Karşılaştırılması	444
İlköğretim 2. Kademe Öğrenim Gören Öğrencilerin Yazma Tutukluğu Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	454
Yüksekokullarda Staj Sorunları Hitit Üniversitesi Myo' Ları Örneği.....	462
Öğretmenlerin İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki.....	468
İletişim Teknolojilerinin Kullanımının Değerler Eğitime Katkısı (Görsel Sunu Araçlarının Kullanımı)	476
Din Eğitime Felsefi Arka Plan Olarak Ahlak Değişimi ve Vicdan	492
MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Bilimsel Süreç Becerileri Açısından Analizi.....	496
Hareket, Konuşma ve Şarkı Söyleme Odaklı Elementer Ses Eğitimi Uygulamaları	591
Biliş İhtiyacı, Akış Deneyimi ve Bütünleşme İlişkinine Yönelik Bir Model Önerisi.....	600
Okul Öncesi 5 Yaş Grubunun Okuma Yazmaya Hazırlığını Etkileyen Temel Beceriler	640
Zorunlu Ortaöğretim Uygulamasında Ortaya Çıkan Sorunlar (Yasal Belgeleri Işığında Nitel Bir Analiz)	649
Farklı Kavramsal Değişim Yöntem ve Tekniklerle Zenginleştirilmiş Öğretim Materyalinin Kavramsal Değişime Etkisi.....	656
Türkçe Eğitimi Bölümü Birinci ve Dördüncü Sınıf Lisans Öğrencilerinin Bağdaştırma Algılarının Belirlenmesi.....	665
Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programının Eğitsel Uzmanlık ve Eleştiri Modeline Göre Değerlendirilmesi.....	674
Ortaöğretimde Yönetici Ve Öğretmenlerin Stratejik Planlamaya İlişkin Algıları.....	681
Öğrencilerin Gözüyle TEOG.....	693
Öğretmenimi Bir De Benden Dinleyin This Time Listen My Teacher From Me.....	708
Öğretmenlerin Boş Zaman Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Evaluation of Leisure Times Habits of Teachers.....	716
Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencisine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi Investigation of Teachers' Attitudes Towards Mainstreaming Students	725
A Matter of Education for Sustainable Development: Public Opinion about Nuclear Wastes	736
Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Anne-Babalarının Aile Eğitim Gereksinimlerinin ve Görüşlerinin İncelenmesi.....	741
Views of Pakistani Teachers about Assessment of Handwriting in Hearing Impaired Children.....	751